

Kisangani vzw

Boyoma

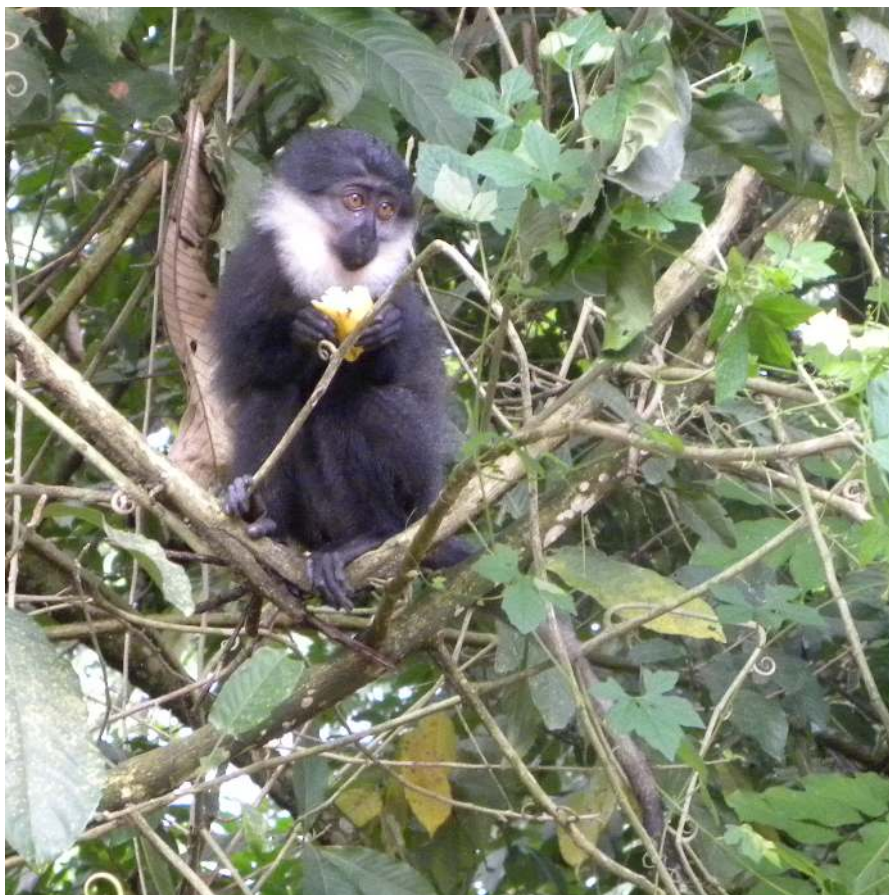
Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesseem
BC1813

jan.-febr.-maart 2014

Afgiftekantoor: 3720 Kortesseem

P209455

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

<http://www.kisangani.be/>

Nr 47

COLOFON

Boyoma
3-maandelijks nieuwsblad
nr 47 jaargang 13 - 2014
jan.-febr.-maart 2014

v.u. Hugo Gevaerts,
Bronstraat 31,
3722 Kortesseem

Kisangani vzw

Rurale Ontwikkeling in D.R.Congo

Zetel en Kantoor:

Bronstraat 31,

3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail info@kisangani.be

IBAN BE35235035242637

BIC code GEBABEBB

Web: <http://www.kisangani.be/>

Redactieraad: Roger Huisman, Magda
Nollet-Vermander, Rina Robben, Manja
Scheuermann.

Foto's: Frank Gevaerts, Jean Louis
Juakaly, Angèle Ibanda, Pionus Katua-
la, Manja Scheuermann, Saskia Taat-
Piena, Lode Vranken.

Dit kwartaalblad wordt verzonden aan
geïnteresseerden. Indien u dit blad niet
meer wenst te ontvangen, laat het ons
dan weten.

Wie BOYOMA per e-mail wenst te ont-
vangen, kan dit melden aan:
info@kisangani.be

Vermeld of u ook de gedrukte versie
wenst.

Uw persoonlijke gegevens worden in
geen geval doorgegeven of verkocht aan
derden. Indien u deze gegevens wenst te
verwijderen uit de bestanden van Kisan-
gani vzw, dan kunt u dit per e-mail of
per post laten weten.

Contact Provincie Antwerpen

Alain Vandelannoote

Caronstraat 102, 2660 Hoboken

tel. 03 830 51 41

e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant

Wouter en Rina Gevaerts-Robben

Bloemstraat 47, 3211 Binkom

tel. 016 63 25 58

e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg

Hugo en Manja Gevaerts

Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail limburg@kisangani.be

Contact Oost-Vlaanderen

Rik en Lut De Raedt-Van Laeken

Ten Ede 82, 9620 Erwetegem

tel. 09 360 82 47

e-mail oost-vlaanderen@kisangani.be

Contact West-Vlaanderen

Magda Nollet-Verrmander

Beversesteenweg 495, 8800 Roeselare

tel. 051 251901

e-mail west-vlaanderen@kisangani.be

Contacten: Kisangani

Dieudonné Upoki

e-mail ddupoki2@yahoo.fr

Pionus Katuala

e-mail pionuskatuala@gmail.com

Contact: Kinshasa

René Ngongo

e-mail renengongo2002@yahoo.fr

Boyoma wordt digitaal gedrukt bij
DigiKing bvba, Hasselt
www.digiking.be

Beste vrienden,

Bij het eerste nummer van dit jaar wil ik en vele kinderen in Kisangani u allemaal en elk in het bijzonder danken voor uw steun aan onze projecten in Kisangani. U hebt er geen idee van hoe dankbaar we ons voelen dat we deze projecten kunnen voortzetten.

Lang geleden in 1988 zagen we hoe de bevolking het woud omkapte om nieuwe velden te maken, dan alles afbrandde, zonder dat ze beseften dat ze hun bodem en alle leven en micro-organismen erin vernietigden.

We zijn toen samen met de mensen van de Faculteit Wetenschappen, waar ik toen werkzaam was, een akkerbosbouw of agroforestry-project begonnen om te tonen dat ze dank zij vlinderbloemige gewassen stikstof in de bodem konden brengen.

Later tijdens de oorlog tussen Rwanda en Uganda, die zich afspeelde te Kisangani, hebben we vooral aan voedingsteelten gedacht omdat de bevolking van Kisangani geen voedsel meer kreeg langs de weg uit het Oosten of langs de stroom vanuit Kinshasa, ook omdat de lokale bevolking niet in staat was om Kisangani te voeden.

Toen zijn we met varkensteelt, met kippen en met konijnen en zelfs met rietratten begonnen op de Faculteit als voorbeeld en vulgarisatie voor de lokale bevolking. Daarnaast zijn we met de visteelt gaan werken en met rijstteelt, naast bananen en Treculia, een boom met eiwitrijke vruchten. Zo ook konden we de begrippen om de bodem te verrijken overbrengen zoals compostering, dierlijke bemesting en akkerbosbouw met vlinderbloemigen.

Hiervoor kregen we een ABOS project van 1997 tot 2002.

Om dit verder te zetten zijn we met Kisangani vzw begonnen. Omdat we merkten dat het heel moeilijk was om met de lokale bevolking te werken hadden onze professoren van de Faculteit het idee om met de kinderen van de scholen een schoolveld te beginnen: vroeg geleerd...

We zijn toen in Batiamaduka begonnen: we steunden de school met schriften, met boeken enz. op voorwaarde dat we de kinderen duurzame landbouw en milieubewustzijn mochten bijbrengen. Twee jaar later was de schoolbevolking meer dan verdubbeld en bouwde de Belgische Technische Samenwerking een heel schoolcomplex met zes klassen en een

bureel voor de directeur. Wij hebben dan meteen een varkensstal erbij gezet.

Omdat dit een groot succes bleek, zijn we gaan denken om een school te bouwen op de plaatsen waar onze studenten en professoren aan onderzoek doen: in Masako, naast een natuurreservaat en op het eiland Mbiye op een 15 km van de stad, daar waar er voorheen nooit een school was. We hebben hiervoor de financiële steun gekregen van verschillende mensen.

Onze hoofdbekommernis ligt nu bij de scholen: een schoolveld, een varkensstal, waar mogelijk een visvijver maar ook degelijk basisonderwijs. Verschillende van onze assistenten, ook vrouwen die hun doctoraat doen, volgen deze klassen van dichtbij. Ze doen het graag en zijn er fier op dat ze dat kunnen doen.

Maar de steun aan scholen, de wedde van de onderwijzers, de schoolbanken, het onderhouden van het veld, de varkensteelt enz, dat kost allemaal geld. Dit alles is niet zelfbedruipend en daarom blijven we rekenen op uw hulp.

Hartelijk dank hiervoor.

Hugo Gevaerts

Als vzw kunnen wij **LEGATEN en GIFTEN ontvangen.**

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor
GIFTEN vanaf € 40,00

U kunt uw **giften ook spreiden over verschillende stortingen per jaar** bv. door maandelijkse stortingen of door een doorlopende opdracht.

Voor giften gedaan in 2014 ontvangt u een fiscaal attest in de loop van de maand maart 2015.

U kunt uw gift storten op de rekening van

Kisangani vzw	
Bronstraat 31	
3722 Kortesseem	
Bank	BE 35 2350 3524 2637
BIC code	GE BABE BB

LEGATEN

De notaris kan u het beste inlichten hoe u ons een legaat kunt nalaten. Er zijn verschillende mogelijkheden gaande van het eenvoudige LEGAAT, via het DUO-LEGAAT tot de erfenis zelf.

ONS AANBOD

Voor geïnteresseerden kunnen wij altijd een interessante avond of namiddag verzorgen met voordracht en beelden over Congo. Er zijn vele onderwerpen mogelijk: geschiedenis, politiek, flora en fauna en natuurlijk ontwikkelingssamenwerking met onze projecten in Kisangani.

We kunnen dit doen in het hele land.

Waarom een varkensstal en een schooltuin uitbaten?

Dit jaar willen we een meerwaarde geven aan onze tussenkomsten in de school en aan andere activiteiten die we eerder gerealiseerd hebben en die we in de toekomst zullen uitvoeren. We zullen alle middelen gebruiken om dit uit te leggen, te illustreren en te vulgariseren zodat de boodschap aankomt en de scholieren in staat zijn om het leeuwendeel van de goede technieken na te bootsen die hen ter beschikking staan of die op school zijn aangeleerd.

De doelstelling van het project is in de loop der tijden niet veranderd. Het komt er op aan de jongeren die vorming krijgen, te be-

geleiden door hen een gezonde kennis op vlak van milieu, de strijd tegen de armoede, ondervoeding en analfabetisme bij te brengen.

Het is een goed gevulde agenda maar vindt u ook niet dat dit de beste acties zijn die we kunnen ondernemen?

U weet best dat die jongeren nood hebben aan een gezonde initiatie in het leven. We moeten hun nieuwsgierigheid en ambitie aanwakkeren en hen de zin of de geest van het ondernemerschap bijbrengen. U zult het wel met me eens zijn dat hun opleiding begint als ze jong zijn, om hun scholing te verzekeren en om te garanderen dat ze een goed leven als volwassene kunnen leiden. Een klein voorbeeld om dit te illustreren is dat het planten van fruitbomen op de eigen boerderij die helemaal ontbost is voor houtskool, op middellange en lange termijn rendabel kan zijn.

Het lijkt me een goed idee om de schooltuin en de varkenskwekerij uit te bouwen tot twee laboratoria die rijk zijn aan didactisch materiaal en die tegelijkertijd ook rijk

zijn aan nieuwe teelt- en kweektechnieken. Die kunnen bepaalde dagelijkse problemen oplossen maar kunnen ook bijdragen tot het verbeteren tot de productie van dieren.

Zonder al te veel in detail te treden kunnen we stellen dat de klassieke varkensteelt gekenmerkt is door los rondlopende dieren, door ondervoeding en door de varkenspest die regelmatig opduikt op het platteland. De landbouw zelf blijft te fel steunen op brandcultuur met daarbij lange periodes van braakligging wat op de duur een weinig bemoedigend rendement oplevert.

Daarom hebben we de deuren van onze stallen en tuinen geopend voor de leerlingen zodat die al medewerkend lessen kunnen krijgen. Dit was een goede manier om aandacht te krijgen voor onze varkenskwekerij en de schooltuin.

Onze demonstratie en de vragen achteraf handelden over drie thema's :

- 1.Waarom thuis of elders een varkenskwekerij opzetten ?
- 2.Hoe tewerk gaan ?

3.Heeft de aanleg van een schooltuin zin ?

De varkenskweek heeft voor de gezinnen allerlei voordelen. Eerst en vooral is er de productie van vlees dat hierdoor goedkoper is en toegankelijker is. Deze activiteit levert meer en meer geld op om allerlei facturen te betalen, om het schoolgeld voor de kinderen, de gezondheidszorgen te betalen, om de huizen te moderniseren en het algemene levensniveau op te krikken.

Om deze uitdaging te laten slagen, moet men eerst een verluchte stal bouwen die iedere dag schoongemaakt en beveiligd moet worden. De beesten moeten

goed voedsel krijgen, rijstzemen, palmkoeken, zout en water. Als de dieren ziek worden, dan moet men een veearts raadplegen.

De schooltuin is een uitstekend middel om te experimenteren en technieken uit te proberen om de bodem te verrijken zodat men tot een duurzame teelt komt waardoor de ontbossing afgeremd kan worden. Het is ook een concreet voorbeeld van akkerbosbouw waar vlinderbloemigen, groenten, meerjarige planten en nuttige bomen meer dan tien jaar op een zelfde oppervlakte geteeld kunnen worden. Een ander meldenswaardig aspect wat betreft de schooltuin is dat de plantaardige productie, de promotie van de

‘noodtuinen’ aangemoedigd moet worden omdat ze volgens de seizoenen groenten, ananas, knolgewassen en granen aan lage prijzen voortbrengen. De scholieren moeten dit beseffen en de hand aan de ploeg slaan.

Meteen na de theorie zijn we met de praktijk begonnen. De leerlingen hebben de varkens voedsel bezorgd dat ze in de schooltuin ingezameld hebben. Ze zijn tevreden dat ze geleerd hebben hoe ze een varkenskwekerij moeten onderhouden. Ze beloven dit helemaal vrijwillig verder te zetten, zonder dat ze dit als een corvee beschouwen.

Consolate Kaswera Kyamakya

WERELDFEEST LUBBEEK

De Wereld rond in een 10-tal stappen en wij zijn 1 van de 10!

**Zaal Libbeke
Zondag 30 maart 2014
van 13u tot 18u**

Samen met een tiental organisaties uit Lubbeek geven we uitleg bij onze werking omtrent onze internationale samenwerking.

**We bieden ook enkele dingen te koop aan:
zoals wenskaarten en klein artisaanaat.**

Wat is er verder in het aanbod:

- **Werelddesserten** met koffie of fairtrade-drinks
- **Kledingruilbeurs** (Swishing) Tussen 14u en 14u30 kan je kleren binnenbrengen (ook kinderkleren) in ruil voor stickertjes. Tussen 14u30 en 15u30 kies je uit wat je leuk vindt.
- **Quiz** voor de kids
- **Life muziek**

Zaal Libbeke, Gellenberg, Lubbeek

Nieuws uit de Dierenweek

Dag na dag, week na week gaan dezelfde dagelijkse activiteiten bij de dierenweek gewoon door, zoals:

- De afwisseling van de bewakers en nachtwakers,
- Het kruisen van de fokdieren wat regelmatig gebeurt bij alle dieren,
- De vaccinatie van het gevogelte van alle leeftijden met Cevac new L en Cevac Bron 120L tegen de ziekte van Newcastle en de besmettelijke Bronchitis.

Er worden regelmatig biggetjes geboren, zo zijn er onlangs 20 biggen bijgekomen. En ook bij de hennen zijn er deze keer 7 kuikens uitgebroed, allen in goe-

de gezondheid.

Het ontsmetten van de hokken is essentieel. Op de foto's zien we hoe de hokken van zowel de konijnen als van de varkens ontsmet worden. Tijdens de periode van ontsmetten verblijven de konijnen in een naburige ruimte waar ze te eten krijgen onder het toezicht van Dara, de verzorger.

De Konijnen

De Dierenarts en Provinciaal Inspecteur van Landbouw van de Oost-Provincie in Kisangani, Dr. Liyeye wil de landbouwers informeren. Zo heeft hij een vergadering belegd tijdens dewelke hij in het kort de verschillende ziektes

heeft vermeld die sporadisch bij de konijnen opduiken. Hierbij werd ook de ziekte toegelicht die de getroffen dieren uitroeit. Het gaat hier om de TORTICOLIS, een infectie die zich bevindt in het evenwichtsorgaan in het inwendige oor, en die tot gevolg heeft dat de nek naar één kant is gedraaid. De konijntjes, maar ook de kuikens en de eendjes die hierdoor getroffen worden, vallen achterover en kunnen geen evenwicht bewaren. Deze ziekte heeft veel konijntjes bij ons getroffen. Over de oorzaak is weinig gekend en er bestaat ook geen behandeling voor, we kunnen enkel preventief werken. Daarom moeten de instructies strikt gevolgd worden.

Wij kruisen onze konijnen met andere dieren van andere kwekers. Een nieuw fokdier, afkom-

stig uit Butembo, werd 30 dagen in observatie gehouden vooraleer hij zich mocht voortplanten, zodat we er zeker van waren dat hij niet besmet was.

De Rietratten

Rietratten of Simbiliki planten zich moeilijk voort. Op het ogenblik hebben we een koppel samengebracht en hopen op een teken van dracht.

Nieuwjaar

Op 31 december 2013 heeft de varkensstal het bezoek gekregen van verschillende mensen ter voorbereiding van het Nieuwjaarsfeest 2014.

Er zijn zeven dieren geslacht om de families te kunnen voorzien van «Muzumba» (varkensvlees), dat erg gegeerd is tijdens de feesten in de omgeving van Kisangani. Net zoals vroeger was het aanbod kleiner dan de vraag. Toch werden de leden van het

project per afdeling goed be-deeld, zoals ook de studenten en de professoren van de Faculteit Wetenschappen, die hun bestelling geplaatst hadden.

De sector "dierenkweek" gelegen in het centrum van de Faculteit Wetenschappen doet zo actief aan vulgarisatie en rurale ontwikkeling van de naburige bevolking. Dit wordt opgevolgd door onze organisatie Kisangani vzw.

Waarom ondersteunt Kisangani vzw de konijnenkweek?

Met een beetje goede wil is de konijnenkweek tamelijk simpel.

- De kweek heeft het voordeel eenvoudig te zijn eens dat de techniek goed gekend is.
- Men kan de kweek gelijk waar uitvoeren, in de stad of er buiten,

omdat er weinig grond voor nodig is.

- De kweek vraagt niet veel startkapitaal.
- Konijnen planten zich snel voort.

De noden voor een familie van 8 tot 10 personen, worden geschat op één mannetje en vijf wijfjes. Met dit klein bestand kan de kweek beginnen.

Het is in dit kader dat we in 2013 uitzonderlijk bezoek van verschillende personen hebben gekregen. Onder hen kunnen we vermelden:

Een Britse wetenschapper Mme Haed, die op bezoek was bij het "Institut congolais pour la Conservation de la Nature", heeft, samen met een Congolese bioloog M.Abani ook de Faculteit en de dierenkweek bezocht. Ze vroeg ons of onze varkens ook de var-

kensgriep hadden, ons antwoord was "NEEN". Hier is deze ziekte nooit opgedoken. Wel heeft de varkenspest hier in Kisangani veel slachtoffers gemaakt, maar niet bij de varkens van Kisangani vzw. Ze was erg opgetogen van dit bezoek, want voor haar was het een gelegenheid om eens een dierenkweek te bezichtigen, vermits ze enkel gekomen was voor haar onderzoek bij het ICCN (Institut Congolais pour la Conservation de la Nature) op bushmeat (vlees van wild).

Een dierenkweker uit Ituri heeft, tijdens zijn verblijf in Kisangani, een bezoek gebracht aan ons kweekproject en heeft veel raadgevingen van ons gekregen voor zijn konijnenkweek. Hij was vooral geïnteresseerd in onze rietratten die hij ook wil opkweken. Een andere heeft twee dieren gekocht (één mannetje en één wijfje) en wil een konijnenkweek opstarten bij hem thuis; deze man was ook heel geïnteresseerd in pluimvee.

We moeten hier nog de bedrijfsbeheerder van een grote handelsfirma van de stad Kisangani vermelden. Hij bezit een grote con-

cessie op Km 60 op de weg naar Ituri, waar hij aan landbouw wil doen en dierenkweek wil beginnen. Bij zijn bezoek aan ons kweekproject was hij verheugd bij het zien van onze kweek midden in de Faculteit. Hij heeft beslist drie wijfjes en één mannetje te kopen om de konijnenkweek bij hem te beginnen.

En als laatste mogen we de vrouw van de rector van het IFA/ Yangambi niet vergeten. Ook zij heeft vele raadgevingen gekregen tijdens haar bezoek, en zij heeft bij deze gelegenheid drie konijnen ontvangen, één mannetje en twee wijfjes, in het kader van de vulgarisatie.

Om te besluiten onthouden we
**KONIJNENKWEEK = EENVOU-
DIG EN NUTTIG!**

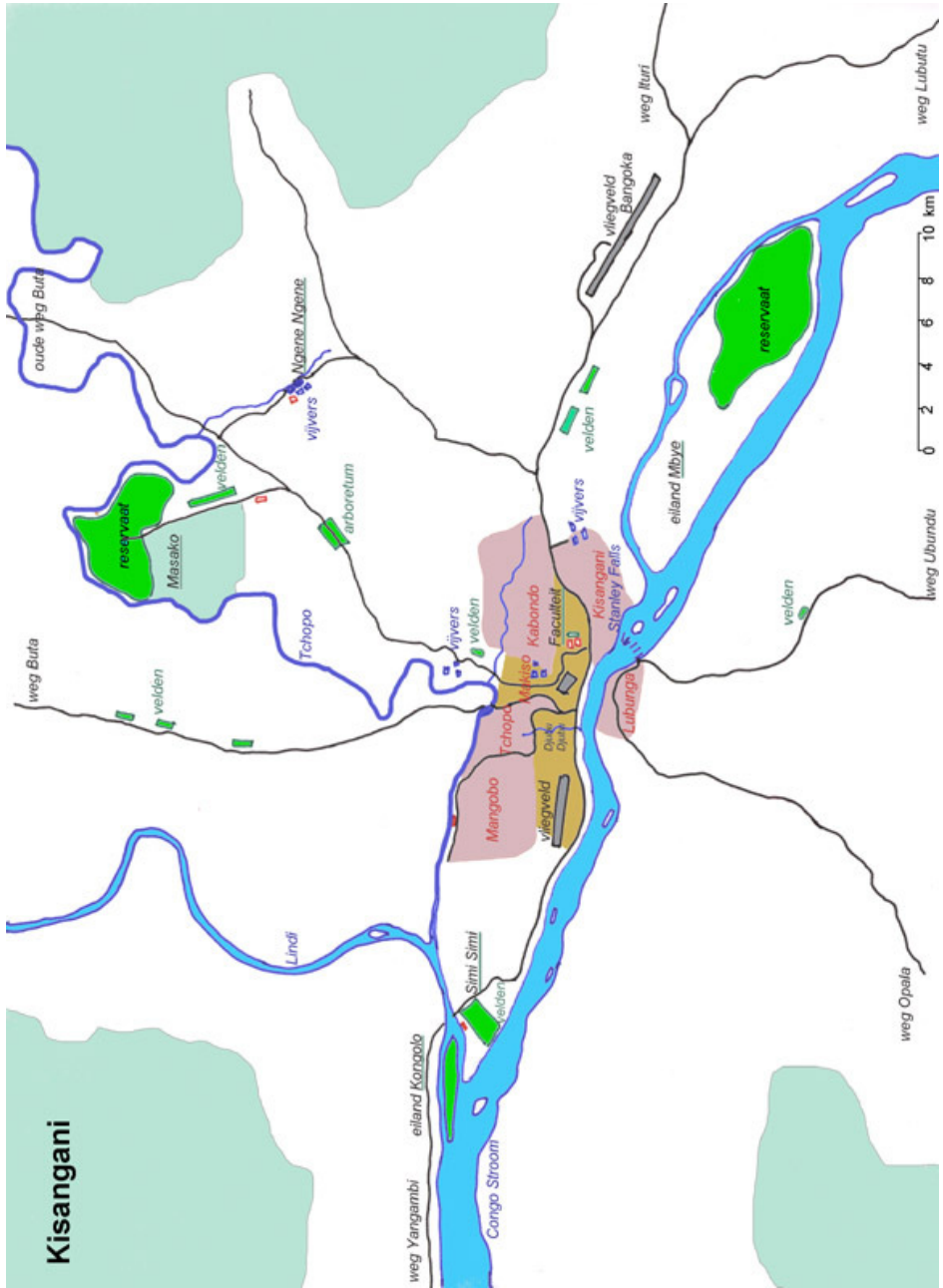
Waarom?

- Iedereen kan er mee beginnen (kinderen ouderlingen, vrouwen..);
- Vraagt weinig plaats en weinig dieren bij de aanvang;
- Een konijn is een alleseter, maar is vooral herbivoor en er zijn veel grassen rond Kisangani;
- Regelmatige inkomsten;
- Goed vlees, wit vlees, dat tegenwoordig erg gezocht wordt;
- Niet veel geld nodig om te beginnen...

Vooruit, laat ons beginnen!

Richard Ridja, Jean-Louis Juakaly

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

VELE SCHENKERS

Leysen Humanitas

P.Godfroid

Lotus Bakeries nv

Gemeente Lubbeek

Rotary District 1630

R.C. Asse

R.C. Bilzen-Alden Biesen

R.C. Genk

R.C. Hasselt

R.C. Hasselt-Herckenrode

R.C. Katwijk-Noordwijk (NL)

R.C. Lanaken-Maasland

R.C. Maaseik

R.C. Maasland-Lanklaar

R.C. Siegen-Schloss (D)

R.C. Sint-Truiden

Stad Roeselare

Stad Zottegem

Lions Club Hasselt